

PIACRAJUTÁS

A mezőgazdasági termelők értékesítési együttműködésére vonatkozó jó gyakorlatok

A cikk a H2020 BOND projekt <https://www.bondproject.eu> keretében, a Kislépték Egyesület által készített nemzetközi jogi jógyakorlat gyűjtemény tanulmányból született. A tanulmány további fejezetei (adózás, higiénia, szociális gazdaság...) nemsokára elérhetőek lesznek a www.kisleptek.hu oldalon.

Az együttműködések sikere az értékesítési területen sok esetben nem a jogszabályi környezeten múlik, hanem a termelők innovációin, a sikeres védjegy használat bevezetésén és a marketingen. A felmérések során a projektpartnerek is az együttműködések egyéb aspektusaira mutattak rá, melyek a következők:

- a) **Online elérhetőségek:** Csehországban a Gazdák Címjegyzéke weboldalon¹ megtalálhatóak elérhetőségekkel a kis- és közepes gazdálkodók, pékek, és tejtermelő gazdaságok, közösség által támogatott (CSA – consumers supported agriculture) rendszerek, kisboltok, és minden, ami helyi termékkel kapcsolatos (jelenleg 500 gazda regisztrált a rendszerben), és a gazdaságokat különböző szempontokból értékelni is lehet.
- b) **Stratégiai megállapodások:** Norvégiában a Trøndersk-i Élelmiszer Nyilatkozat [Trøndersk Food Manifest]² mentén a térségi és helyi szereplők megállapodást kötöttek az élelmiszertermelés és élelmiszerkultúra fejlesztésére a Trøndelag régióban. Milánóban, Bristolban és számos helyen Helyi Élelmiszer Stratégiát³ dolgoztak ki. Ezeknek a stratégiáknak a lényege, hogy a termelők, önkormányzatok, konyhák, helyi vállalkozások együttműködésére építve a helyben előállított termékek jussanak el a fogyasztókhoz a társadalmi igényeket kiszolgálva. Több esetben ezek az együttműködések szociális ellátás biztosításával (pl.: iskolások vagy hátrányos helyzetű csoportok bevonása a termelésbe) is párosulnak, ami egyéb közjavak előállítását is lehetővé teszi.
- c) **Alternatív értékesítési csatornák** működtetése: Norvégiában a REKO-hálózatban minden gazdálkodó a saját termékét értékesíti, ugyanabban az időben, egy adott helyszínen. A vevők rendeléseiket Facebook csoporton⁴ keresztül adják le. Több országban működik a közösség által támogatott mezőgazdaság (CSA), amelynek európai alapjait Franciaországban tették le az ún. AMAP rendszerben (Associations pour le Maintien d'une Agriculture Paysanne – francia mozaik szó, jelentése: Szövetség a Paraszti Mezőgazdálkodás Fennmaradásáért). Az AMAP ötlete 2001-ben született meg Daniel és Denise Vuillon fejében, akik egy amerikai farm értékesítési mintáját követve, klasszikus CSA alapok mentén alkották meg saját rendszerüket. Olyan jól sikerült, hogy mára csak Franciaországban több mint 2000 AMAP rendszert

¹ www.adresarfarmaru.cz/

² <http://oimat.no/oimat/trondersk-matmanifest/>

³ www.milanurbanfoodpolicypact.org/ és www.bondproject.eu/wp-content/uploads/2018/06/BOND-REPOSITORY-UK-Bristol-City-Food-Network.pdf

⁴ www.facebook.com/rekonorge/

tartanak számon, de szinte minden európai tagállamban megtalálhatóak. Franciaországban az AMAP jogi formában is működő érdekvédelmi tömörülés. Az AMAP-nál a fogyasztó részéről az elköteleződés foka meglehetősen magas (pl. egy szezonra való előre fizetés), ami nem feltétlenül igaz minden CSA rendszerre. A CSA / AMAP rendszer azon közösségi elven alapszik, hogy a fogyasztókat és a kistermelőket közvetlenül összekapcsolja. Ezáltal szinte lenullázza a közvetítési költséget és persze a kereskedők hasznát. A vásárlónak rentábilis áron biztosít friss- és szezonális változatosságot kínáló-, egészséges- bioterményeket. Az AMAP rendszer egyik lényegi eleme, hogy a biotermesztés bár nem kötelező (viszont erősen ajánlott, majdhogynem elvárt) de műtrágya pl. egyáltalán nem használható a gazdaságban. A fogyasztók elkötelezik magukat egy környékbeli kisgazdálkodó mellett egy évre (CSA esetben ez lehet rövidebb időszak 3-6-9 hónap), hogy ez alatt az idő alatt, a gazda által termelt terményeket (ez gazdaságtól függően lehet pl.: gyümölcs, zöldség, tojás, kenyér, sajt, stb) és az ebből egységesen, heti rendszerességgel összeállított dobozokat egy előfinanszírozásos rendszerben vásárolják meg tőle. Vagyis a gazda előre megkapja a termeléshez szükséges pénzügyi forrásokat. Cserébe a gazdálkodó elkötelezi magát, hogy zöldségeket, vagy egyéb terményeket termel legjobb tudása, képességei szerint és azokat rendszeresen elvisz egy elosztó pontra vagy megbeszélte időben a gazdaságában átadja. A rendszer fontos eleme a közös kockázat. Tehát a fogyasztó az adott termelési évről megkapja a megfelelően bizonyos terményekből kevesebbet, bizonyos terményekből többet fog kapni a tervezettnél.

Olaszországban a szolidáris bevásárló közösségek működését már jogi keretek is segítik. Horvátországban (Grupe Solidarne Razmjene - GSR). Csehországban a Polopo (Kft.)⁵ helyi és öko termékeket értékesít, illetve a Lokalmarket Kft.⁶ egész Csehországban kis és közepes gazdák termékeit árusítja, a francia La Ruche qui dit Oui (A Kas, aki igent mond) minta alapján. Ez egy közösségi értékesítési forma, amelyben egy szervező összegyűjti a megrendeléseket és egy áradó ponton átadja azt 7,5 %-os árréssel. A rendszernek fontos eleme, hogy nincs raktározási költség, teljesen alacsonyan tartják a működési költségeket, ezért tudnak alacsony áron értékesíteni.

- d) Értékesítés innovatív módon:** Az innováció lehet technológiai (helyi termék automaták) vagy társadalmi vonatkozású (pl. alternatív csatornák vagy piacszervezési módszerek). Egy helyi termék piac szervezését sok esetben lelkes civil szervezetek, magánszemélyek próbálják megvalósítani, ugyanakkor a szervezés, ellenőrzés sok időt és energiát kíván. Érdekes megoldást olvashatunk Olaszországi Montevarchi piaci⁷ működéséről, ahol a gazdák és a piac között beszállítói szerződés jön létre, melyben az értékesítésre kerülő termékek típusát, mennyiségét és minőségét is meghatározzák. Az ellenőrzéseket maga a piac végzi. Arról, hogy mi minősül helyi terméknek egyedi megállapodásuk van. A gazdák a piaci bevételük 10-15%-val járulnak hozzá a piac fenntartásához úgy, hogy a piacon csak egy pénztárgép van, a nyugtát pedig vonalkód alapján adott termék előállítójára állítja ki. Az értékesítési adatokat egy speciális software segítségével gyűjtik, mely a könyvelés ellenőrzését végzi és lehetővé teszi a gazdálkodók bevételeinek kiszámítását az eladott termékek mennyiségének

⁵ www.polopo.cz

⁶ www.scuk.cz

⁷ www.bondproject.eu/wp-content/uploads/2018/06/BOND-REPOSITORY-IT-Mercatale-di-Montevarchi.pdf

megfelelően. Lehetőség van a piacon élelmiszer feldolgozásra, kulturális esemény szervezésre, bemutatókra, oktatásra, amely tevékenységek a vidéki élethez tartoznak.

A közös piacra jutást segítő jogi megoldások közül az egyik legkézenfekvőbb az, amikor a jogszabály megengedi, hogy kisebb mértékben más termelő termékét is értékesíthesse a gazda úgy, hogy még nem minősül kereskedelmi vállalkozásnak. Erre találunk példát Horvátországban, Ausztriában, Olaszországban, Franciaországban is. A másik jellemző jogi megoldás, amikor speciális, közös értékesítési formára ad lehetőséget a jogszabályi keret, ilyen eseteket láthatunk Franciaországban, Olaszországban, Ausztriában.

Jó példák egyes országokból

Ausztria

Az egyik kiemelendő együttműködések ösztönző értékesítési lehetőség, ami Ausztriában elérhető a **közös értékesítési hely a gazdaságban** (*Bauernladen-Gemeinsamer Verkauf*). Ez gyakorlatilag a kis farmok együttműködését jelenti. A Polgári Törvénykönyv 1175§⁸ szerint az együttműködés ezen formája nem rendelkezik jogi személyiséggel, az együttműködés valamilyen polgári jogi társasági formában működik, vagy egyesületi formában az egyesületi törvény⁹ értelmében. Nem rendelkezik működési engedéllyel, és nem jegyzik be nyilvántartásba. Kivétel az Áfa törvény, mivel e törvény szerint a közös értékesítési hely rendelkezik kvázi jogi személyiséggel. Lényege a közös előny érdekében a tőke, pénzübeli juttatások vagy a munka összefogása. Fontos, hogy az értékesített termékről kiállított számlán rajta legyen a termelő neve és adószáma, és a gazdák váltják egymást termékeik értékesítése során.

Franciaország

A BOND projekt kapcsán, a „A gazdálkodás fenntarthatósága a mezőgazdaságban - Együttműködések segítése családi gazdaságok és a mezőgazdasági tevékenység fogalmának széleskörű meghatározása által” című fejezetben bemutatott mezőgazdasági tevékenység fogalom meghatározás lehetővé tette, hogy Franciaországban egy termelő a saját termékei mellett más termelő termékét is értékesítheti, ha ez az értékesítésből származó teljes bevétel 50%-át nem érheti el. Sok országban a termelők közös értékesítési formájára szinte csak a szövetkezeti forma elérhető, Franciaország a szövetkezeti együttműködés mellett több egyéb együttműködési forma is működik, melyek közül kiemelendő a közös értékesítési pont.

A közös értékesítési pontok/termelői boltok, azaz franciául PVC-k (*point de vente collectif*)¹⁰ több jogi formát választhatnak, de ezek közül egy nagyon gyakran alkalmazott a közös érdektársulás azaz GIE (*Groupement d'intérêt économique*)¹¹. A GIE célja, hogy megkönnyítse vagy fejlessze a tagok gazdasági tevékenységét és erősítse, növelje a

⁸ JGS Nr. 946/1811 Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten deutschen Erbländer der Oesterreichischen Monarchie

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001622>

⁹ BGBl. I Nr. 66/2002: 66. Bundesgesetz: Vereingesezt 2002 - VerG

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20001917>

¹⁰ Note de service du ministère de l'agriculture du 07/04/2010 DGAL/SDSSA/N2010-8103,

<https://info.agriculture.gouv.fr/gedei/site/bo-agri/instruction-N2010-8103>

¹¹ Code de Commerce Art. L. 251-1 et s., Art. R. 251-1 et s.

https://www.legifrance.gouv.fr/affichSarde.do;jsessionid=13FBE2B5E00640170F150EF9474BE12D.tplglfr34s_3?reprise=true&page=1&idSarde=SARDOBJT000007111725&ordre=null&nature=null&g=ls

tevékenység hatékonyságát. Mivel a GIE "felvásárlási áron" értékesíti a termékeket (de nem veszi meg a terméket, mivel ez egy csoportos értékesítési forma és nem köztes szereplő), azaz nincs jövedelme a termelőktől beérkező terméken, így a GIE önállóan mentesül az ÁFA megfizetése alól. Az Áfa fizetési kötelezettséget kiszámlázza a GIE az Áfa fizetésre kötelezett termelőknek. Tehát a GIE, mint "egyesülés" értékesít, és tagjai felé a havi/negyedéves/féléves/éves elszámolás során a termékek árának kifizetése mellé számlázza a befizetendő Áfát. Tagjainak száma minimum 2, a maximális tagszám nincs megszabva. Az úgynevezett „Commission”, a termelői hozzájárulás vagy tagdíj értéke eltérő. A GIE ezt az értéket használhatja fel bérleti díjra, a munkabérekre, bankkártya szervizdíjra, illetve a termelők részéről felmerülő egyéb költségek térítésére.

A közös értékesítési pont (point de vente collectif - PVC) kizárólag azokat a termékeket értékesítheti, amit azok a termelők termeltek meg, akik tagjai a PVC-nek. A PVC bolt vezetésének és jogi formáját közösen döntenek el. A PVC akár mezőgazdasági szövetkezet is lehet pl: Cuma terres d'ici en Aveyron. Minden egyes termék a termelő tulajdona marad egészen addig, amíg a fogyasztónak való értékesítés pillanatáig, közvetlen az értékesítés (rövid élelmiszerlánc), a PVC nem köztes szereplő csak csatorna. A megmaradt termék felett is gazda rendelkezik. Ez a közvetlen kapcsolat teszi lehetővé, hogy a PVC-n keresztül értékesítés mezőgazdasági tevékenység maradjon adózási szempontból is. A termelők által végzett értékesítés a PVC és a termelő által kötött szerződés szerint kerül szabályozásra.

(Italy) Olaszország

Számtalan olasz régióban a rövid ellátási lánc támogatását célzó szabályokat hoztak, amelyek nagy számban kereskedelmi tevékenységgel kapcsolatosak voltak. Ezek közül néhány¹²:

- a közvetítésben a helyi termék részarányának növelését írták elő pl. Szardínián a 1/2012. számú regionális rendelettel, illetve Friuliban a 4/2010 számú regionális rendelettel;
- helyi terméknek a kiskereskedelmi boltokban való értékesítésének elősegítése Friuliban a 4/2010 számú regionális rendelettel, Lazióban a 29/2008. számú regionális rendelettel, Pugliában a 9/2009. számú regionális rendelettel;
- a Lazio a 29/2008. számú regionális rendelete szabályokat állapított meg az internetes értékesítésre is, létrehozva egy úgynevezett eladói csoportot, amely hasonlóan működik, mint a fogyasztók vásárlóközössége.

Filiera corta

Egyre több olyan fogyasztói mozgalom indult az elmúlt időszakban, amely azt tűzte célul, hogy visszaállítsa a termelés, előállítás, az eredet jelentőségét, amely elvezet a rövid láncú értékesítéshez, amely a helyi értékek megőrzését, a felelősségteljes, a természet értékeit megőrző, szociális alapú termelést biztosítja.¹³

Az növekvő érdeklődésre tekintettel a Toszkán Régió a Mezőgazdasági Fejlesztési Program 2007-2013 programozási időszakban bevezette az 5.3.3.2.1. számú intézkedést (Misura intese

¹² Irene Canfora: From the land to the territory: the role of the farmer in the short chain, University of Bari. FARMERS AND SHORT CHAIN Legal profiles and socio-economic dynamics edited by Francesca Giarè and Sabrina Giuca, NATIONAL INSTITUTE OF AGRICULTURAL ECONOMICS, 2013. http://dSPACE.inea.it/bitstream/inea/770/1/Farmers_short_chain.pdf

¹³ Naziri, Diego (2009) *Direct sale as a means for promoting the sustainable use of plant genetic resources: The case of the Tuscany Region*. Journal of Agriculture and Environment for International Development, 103 (1/2). pp. 65-80. ISSN 2240-2802

a migliorare la qualità della vita nelle zone rurali)¹⁴, amellyel pénzügyi alapokat biztosít a termelői piacok ösztönzésére a vidéki, kevésbé fejlett részeken is.

A támogatások másik intézményesített formáját a 335/2007. DGRT (Toszkán Régió Kormányzatának rendelete) adta meg, a Filiera corta – Rete regionale per la valorizzazione dei prodotti agricoli toscani¹⁵ [Rövid ellátási lánc - Regionális hálózat a toszkán mezőgazdasági termelés értéknövelésére]. Ez egy toszkán régiós projekt, amely hatalmas lökést adott a közvetlen értékesítésnek. Számos pályázatot hirdetett meg a különféle közvetlen értékesítési formák ösztönzésére a 2007-2009 időszakra. A pályázatok finanszírozásában 80%-nyi rész vissza-nem-térítendő támogatás, de azzal, hogy a 3-éves időtartam alatt a projekteknek önálló finanszírozásúvá kell válniuk. Ennek köszönhetően elsők között hozták létre a Montevarchiban működő „Tuttigiorni” (mindennap) elnevezésű közös termelői boltot, ahol 50 helyi termelő értékesíti az áruját, valamint a Sienna járásban 10 termelő ált össze és a „Dal podere al plato” (farmtól az asztalig) elnevezés alatt értékesítik termékeiket. Ennek keretében jöttek létre a mára már oly híres toszkán bor-, olaj-utak és helyi minőségi ételt kóstoltató utak hálózata¹⁶. A támogatások alapmotívuma a diverzifikált, azaz a több lábon álló mezőgazdasági termelést volt hivatott elősegíteni fenntartható módon, azaz hosszú távon.¹⁷ Ebből fakadóan a projekt részét képezte a helyi kézműves termékek és az agro turizmus fejlesztése is.

A Filiera Corta rendelet főképp a mezőgazdasági tevékenységre hozott szabályokat előírva, hogy az kaphat támogatást, akinek az éves bevétele nem haladja meg a 7,000 eurót és bevételeik legalább 2/3-a egy külön rendeletben meghatározott lista szerinti tevékenységekből származó jövedelemből tevődik össze. Ebben a formában egyénileg, illetve a gazdák társulásai is értékesíthetnek, úgy is, hogy nemcsak saját terméket, hanem harmadik féltől vásárolt terméket árusíthatnak. A szabályozás fontos részét képezte, hogy a fenti kritériumoknak megfelelő gazdák Áfa-mentesen értékesíthetik termékeiket.

Mindennek az alapját az olasz orientációs törvény alapozta meg, amely lehetővé tette a parasztgazdaság diverzifikált tevékenységét, valamint a gazdák közös értékesítését collective action keretében. Az orientációs törvény nem a gazdák speciális kereskedelmi tevékenységére vonatkozó szabályt állapított meg, hanem a Codice Civile 2135 cikkében meghatározott mezőgazdasági termelőt határozta meg speciális jogalanyként. Az olasz orientációs törvényről a tanulmány V. alfejezete ír bővebben.

A kereskedelemre vonatkozó szabályokat regionális, illetve helyi szinten szabályozták Olaszországban. Ezek a regionális/helyi szabályok kedvező jogszabályi környezetet teremtettek, a helyi termékek fejlesztését támogatták és azt, hogy a helyben termelt termékek helyben találjanak értékesítési csatornákra sok esetben kimondottan, vagy közvetve a multinacionális élelmiszerláncok térhódításának ellensúlyozása volt a cél. Ez egyben a KAP vidékfejlesztési politikájával messzemenően összhangban van.

¹⁴ Ez Magyarországon a 2007-2013. programozási időszak III. tengelye.

¹⁵ Ruling of the Tuscany Regional Government Nr 335 of 14 May 2007: Regional Project Filiera Corta - Rete regionale per la valorizzazione dei prodotti agricoli toscani, Official Regional Bulletin Nr 22 of 30-5-2007, valamint Ruling of the Tuscany Regional Government Nr 843 of 13 November 2006: Reg. CE 1698/05 - Rural Development Programme of the Tuscany Region for the period 2007-13, Official Regional Bulletin Nr 48 of 28-11-2007

¹⁶ Tuscany Regional Law Nr 45 of 5 August 2003: *Discipline of the 'strade del vino, dell'olio extravergine di oliva' and quality agricultural and food produce*, Official Regional Bulletin Nr 36 del 14-8-2003 (A borutak szervezését é szabályait bemutatja: http://www.cofami.org/fileadmin/cofami/documents/WP3_Status_Quo_IT.pdf)

¹⁷ lásd 46. lábjegyzet: Naziri, Diego (2009) Direct sale as a means for promoting the sustainable use of plant genetic resources: The case of the Tuscany Region. *Journal of Agriculture and Environment for International Development*, 103 (1/2). pp. 65-80. ISSN 2240-2802 (<http://www.iao.florence.it/JAEID/index.php/JAEID/article/download/25/28>)

GAS (Gruppi d'Acquisto Solidale), szolidáris vásárlói kör

A GAS a fogyasztók önszerveződő csoportulási formája, amelyet a 2007. évi költségvetési törvény¹⁸ is elismert, és amelyet nonprofit egyesülésnek definiált. Abból a célból hoztak létre, hogy termékeket vásároljon és osszon szét a csoport tagjai között, haszonszerzés nélküli, az etikus, szocio-szolidaritási és a környezetvédelmi fenntarthatósági törekvésekkel. A szabályozók az ilyen csoportok számára lehetővé teszik, hogy üzleti tevékenységet folytassanak a nem kereskedelmi célú vállalkozásokra vonatkozó adózási jogszabályok szerint.

Közvetlen értékesítés megkezdése esetén közterületen, vagy magán területen elég, ha a tevékenység folytatásának helye szerinti önkormányzatnak bejelenti a gazda értékesítési szándékát, és nem kell megvárni a jóváhagyást. Ugyanez az egyszerűsített eljárás alkalmazandó a **mozgó** árusításra (5/2012 rendelet, 27 §)¹⁹.

A piacrajutás komplex szolgáltatáscsomagok kialakításával is ösztönözhető, melynek egyik eszköze lehet az agroturizmus. 228/2001. rendelet²⁰ értelmében az agroturisztikai szolgáltatást nyújtó termelőknek tanúsítványt adó régiós képzésben kell részt venniük. Az agroturisztikai tevékenységekhez használt épületek és berendezések egészségügyi és higiéniai követelményeit szintén a régiók határozzák meg. A követelmények meghatározásakor figyelembe veszik az épületek és a vidékiességi sajátosságait és a terület/vidék jellemzőit, az szobák méreteit, belmagasságát, valamint a végezni kívánt tevékenység sajátosságait. Az egészségügyi hatóság a követelmények meghatározása és az ellenőrzések során figyelembe veszi a tevékenységek diverzifikációját, az előállított termékek korlátozott mennyiségét, a hagyományos feldolgozási módszereket, valamint a saját mezőgazdasági termékek feldolgozását. Ebben a tevékenységi körben maximum 10 fő részére nyújtható szállás, és 10 főig engedélyezik a saját konyha használatát az ételek elkészítéséhez az étkeztetésnél.

¹⁸ DECRETO 20 novembre 2007 Attuazione dell'articolo 1, comma 1065, della legge 27 dicembre 2006, n. 296, sui mercati riservati all'esercizio della vendita diretta da parte degli imprenditori agricoli, <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2007/12/29/07A10862/sg>

¹⁹ DECRETO-LEGGE 9 febbraio 2012, n. 5 Disposizioni urgenti in materia di semplificazione e di sviluppo. (12G0019),

https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaDettaglioAtto/originario?atto.dataPubblicazioneGazzetta=2012-02-09&atto.codiceRedazionale=012G0019&elenco30giorni=false

²⁰Decreto Legislativo 18 maggio 2001, n. 228 "Orientamento e modernizzazione del settore agricolo, a norma dell'articolo 7 della legge 5 marzo 2001, n. 57", <http://www.camera.it/parlam/leggi/deleghe/01228dl.htm>

Románia

A 145/2014. évi rendelet²¹ 13. cikke szerint a kereskedelmi helyek (a jogszabály kis- és nagykereskedelmet is említ) 40 %-át helyi (kistermelői igazolással rendelkező) termelő részre kell fenntartani.

Azok a kereskedők, akiknek forgalma 2 millió euró vagy annál nagyobb, kötelesek bizonyos termékek – hústermékek, tojás, zöldség, gyümölcs (kivéve trópusi gyümölcs) méz, tejtermék és sütőipari termékek - legalább 51%-át beszerezni a "rövid élelmiszerláncból"²². 2017. február 15-én az Európai Bizottság 20162148. szám alatt kötelezettségszegési eljárást indított, mert álláspontja szerint a szabályozás az európai jogot sérti, azaz pontosabban az áruk szabad mozgásának elvét. Az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárásokról beszámoló oldala szerint²³ az ügy jelenleg folyamatban van²⁴.

2019.11.30 Kislépték Egyesület

Kujáni Katalin, Dr. Major Ágnes, Szabadkai Andrea, Dr. Orosz Flóra

A program a H2020 774208 BOND - „A szervezetek és hálózatok magasabb szintű együttműködésének szervezése az európai mezőgazdasági szektorban” projekt keretein belül, annak támogatásával valósul meg.

Ez a dokumentum csak a szerző véleményét tükrözi, az Ügynökség és a Bizottság nem felelős az abban szereplő információk esetleges felhasználásáért.

²¹ Legea nr. 145/2014 pentru stabilirea unor măsuri de reglementare a pieței produselor din sectorul agricol, <https://lege5.ro/Gratuit/gqydmjzgm/legea-nr-145-2014-pentru-stabilirea-unor-masuri-de-reglementare-a-pietei-produselor-din-sectorul-agricol>

²² Lege nr. a 321/2009 privind comercializarea produselor alimentare <https://legeaz.net/monitorul-oficial-761-2016/legea-321-2009-comercializare-produse-alimentare-republicata>,

²³ http://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/index.cfm?lang_code=EN&typeOfSearch=true&active_only=1&noncom=0&r_dossier=20162148&decision_date_from=&decision_date_to=&EM=RO&title=&submit=Search

²⁴ https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/index.cfm?lang_code=EN&typeOfSearch=false&active_only=0&noncom=0&r_dossier=20162148&decision_date_from=01%2F01%2F2017&decision_date_to=07%2F04%2F2017&title=&submit=Search